ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง



ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม “หมอแคน”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล	นายอ้าย จันปัญญา	ชื่อเล่น	พ่ออ้าย
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๖ สิงหาคม ๒๔๘๕	อายุ	๘๐ ปี
๓. อาชีพ	เกษตรกร (มีบุตรธิดา ๓ คน ชาย ๑ คน หญิง ๒ คน)		
๔. ด้านการศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ ๖		
๕. ที่อยู่	เลขที่ ๑๕ หมู่ที่ ๑ บ้านวังแสง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม		

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม
ลักษณะเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับความรู้จากบรรพบุรุษ บิดาชื่อพ่อหล้า จันปัญญา

ความภาคภูมิใจ

- พ่ออ้ายเป็นประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลวังแสง มีความรู้และประสบการณ์ด้านต่างๆ มายาวนาน อดีตเคยเป่าแคนให้คณะหมอลำมาตั้งแต่อายุ ๔๓ ปี มีความภาคภูมิใจที่ได้สืบทอดภูมิปัญญาด้านดนตรีพื้นบ้าน สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว มีส่วนร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการ ได้สมัครเป็นนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ รุ่นที่๑/๖๑
- พ่ออ้ายเล่าว่าจากการสังเกตเด็กเยาวชนในปัจจุบัน มีผู้สนใจน้อย เกรงว่าวัฒนธรรมศิลปะดนตรีพื้นบ้านจะถูกลืมหายไป พ่อยินดีสอนและถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังที่สนใจอย่างเต็มที่

รายละเอียดการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา



การเป่าแคน เป็นการทำในสองลักษณะที่ทำให้เกิดเสียงแคน นั่นคือ “การเป่า“ การเป่าลมผ่านทางรูเป่าเข้าไปในเต้าแคน เมื่อลมผ่านลิ้นแคนเข้าไปในกู่แคนก็จะเกิดการสั่นสะเทือนแล้วเกิดเสียงดัง ส่วนการ “ดูด” เป็นการดูดลมให้กลับออกมาจากเต้าแคน ขณะที่ลมผ่านลิ้นแคนกลับออกมาก็จะเกิดการสั่นสะเทือนเกิดเสียงดังเช่นเดียวกับการเป่า

ดังนั้น ทั้งการเป่าลมเข้าและดูดออก ทำให้เกิดเสียงแคน จึงเรียกว่า “เป่าแคน” คือ ขณะที่หายใจออกจะเป็นการเป่าลมเข้าในในเต้าแคน และหายใจเข้าก็คือดูดออกจากแคน ทำสลับกันไปเช่นนี้โดยอัตโนมัติ ตามช่วงการหายใจเริ่มต้นด้วยการเป่าลมเข้าและดูดลมออกก็ได้ ขึ้นอยู่กับหมอแคนแต่ละคน

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง



นายพรศิลป์ สอนฮุ่ง

ข้อมูลทั่วไป

๑. **ชื่อ–สกุล** นายพรศิลป์ สอนฮุ่ง **ชื่อเล่น** น้อย
๒ .**วัน/เดือน/ปีเกิด** ๑๒ สิงหาคม ๒๔๙๘ **อายุ** ๖๗ ปี
๓. **อาชีพ** เกษตรกร วุฒิการศึกษา ม. ๖ สมรสกับรจนา สอนฮุ่ง มีบุตรสาว ๒ คน
๔. **ที่อยู่** เลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๔ บ้านโนนเขวา ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา **ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม** **“หมอลำหมอแคน”**
เป็นภูมิปัญญาที่ได้ศึกษาและพัฒนาต่อยอดเรียนรู้ด้วยตนเองจากตำรา ประกอบกับใจรักในการร้องหมอลำ จึงขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมจากครูบาอาจารย์ คืออาจารย์พัฒน์ บ้านหินตั้ง ตำบลแวงน่าง อำเภอเมืองมหาสารคาม

ผลงานและความภาคภูมิใจ - ได้สืบทอดภูมิปัญญาศิลปะดนตรีพื้นบ้าน และมีรายได้ให้กับครอบครัว โดยรับงานจ้าง ทั้งร้องรำ เป่าแคนและพิธีกรงานบุญ งานบวชต่างๆ ในนามหมอลำพรศิลป์ เสียงทอง ได้รับใช้ประชาชน นอกเหนือจากค่าตอบแทนก็คือรอยยิ้มและความสุขของเจ้าภาพและผู้ฟังหมอลำ คำชมเชยจากชาวบ้านทั่วไป คือกำลังใจที่จะทำงานต่อไป

- พ่อน้อย หรือ หมอลำพรศิลป์เสียงทอง เล่าว่าบางครั้งก็แต่งกลอนร้อง กลอนลำ ประยุกต์ให้ทันสมัย ถูกใจชาวบ้านและเจ้าภาพ หลายครั้งถ้าเป็นงานส่วนรวมก็อุทิศตนทำงานด้วยใจรักไม่มีเงินตอบแทน

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม





ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง



นายจันดี จันปัญญา

<u>ข้อมูลทั่วไป</u>

๑. ชื่อ – สกุล นายจันดี จันปัญญา ชื่อเล่น จันดี
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๒๐ มีนาคม ๒๔๙๐ อายุ ๗๕ ปี
๓. อาชีพ เกษตรกร
๔. สถานภาพ สมรสกับ นางทัน จันปัญญา อายุ ๗๕ ปี (มีบุตรธิดา ๔ คน)
๕. ที่อยู่ เลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๑๐ บ้านหนองขอน ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
๖. เบอร์โทรติดต่อ ๐๙-๖๑๒๓-๕๕๘๔

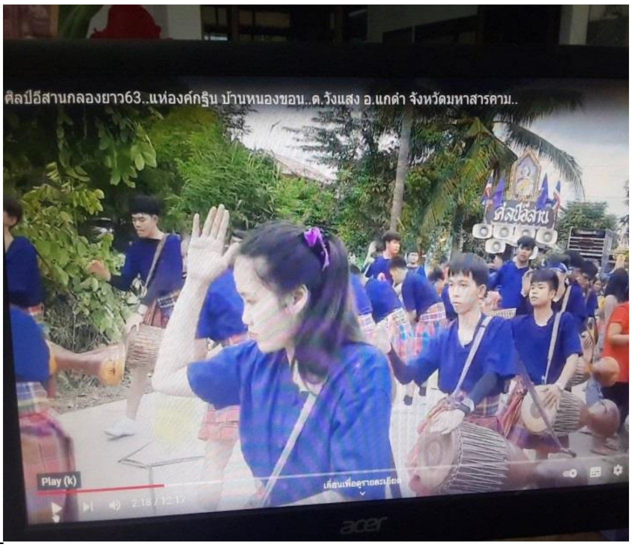
<u>หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา</u> **ภูมิปัญญาด้านดนตรีนาฏศิลป์พื้นบ้าน “ตีกลองยาว”**

คุณพ่อจันดีได้สืบสานดนตรีพื้นบ้านกลองยาวมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย ศึกษาเรียนรู้ด้วยใจรักในเสียงดนตรีและรับจ้างแสดงในงานบุญต่างๆ ในชุมชน เช่น งานบวช งานบุญกฐิน งานบุญเดือนสี่หรือบุญผะเหวด

หากมีเวลาว่างพ่อจันดีจะเล่นกลองยาว เพื่อออกกำลังกายโดยใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที พร้อมกับยินดีสอนให้ลูกหลานสืบต่อไป การตีกลองยาวก็ตีไม่ยาก ให้มีเสียง “ป๊ะ” “ปะ” คือ เสียงกลองยาว ที่ใช้ตีสอดแทรกกับ เสียงอื่น วิธีการตีคือใช้ฝ่ามือจนถึงปลายนิ้วตีลงไป บริเวณหน้ากลองมุมใดมุมหนึ่ง ตีโดยกดมือขวาลงไป ที่หน้ากลองและเมื่อตีแล้วต้องให้มือแนบติดหน้ากลองตลอดเวลา

<u>รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม</u>





-

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง



ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม “หมอลำพิณแคน “

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ – สกุล นายสำรวย แผลติตะ
2. วัน/เดือน/ปีเกิด - อายุ 61 ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา
3. ที่อยู่ เลขที่ 26 หมู่ที่ 13 บ้านโนนสมบูรณ์ ต.วังแสง อ.แกดำ จ.มหาสารคาม
4. เบอร์โทรศัพท์ 06-5874-2501

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาที่ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองมีใจรักในการร้องการลำ เล่นดนตรีได้หลากหลาย พัฒนาตนเองมาอย่างต่อเนื่อง รับงานจ้างร่วมกับเพื่อนและทีมงานประมาณ 5- 10 คน มีนายโกชาวบ้านเสือโก๊กเป็นหมอแคน

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ได้สืบสานดนตรีพื้นบ้าน และวัฒนธรรมอันดีงามให้คงสืบต่อไป

รายละเอียดภูมิปัญญา/ภาพกิจกรรม





หมายเหตุ : ขออนุญาตเจ้าของภาพใช้เพื่อการศึกษา

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง



ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม "หมอลำพื้นบ้าน "

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ – สกุล	ดาบตำรวจปรีชา บุญยัง	ชื่อเล่น	เอ๋ (ฉายาดาบเอ๋กองปราบ)
วัน/เดือน/ปีเกิด	๒๑ กันยายน ๒๕๑๖	อายุ	๔๙ ปี
อาชีพ	รับราชการตำรวจ		
ด้านการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น		
สถานภาพ	สมรสกับ อรจิรา จันปัญญา อายุ ๕๐ ปี อาชีพ สมาชิกสภา อบต.วังแสง มีบุตรธิดาด้วยกัน ๑ คน เป็นชาย ๑ คน หญิง - คน		
ที่อยู่	เลขที่ ๘๙ หมู่ที่ ๑๔ บ้านแสงเจริญ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม		

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา ลักษณะเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับความรู้ดั้งเดิมจาก ศึกษาจากญาติที่เป็นหมอลำด้วยใจรัก จึงฝึกฝนตนเองมาเรื่อยๆ

ผลงานและความภาคภูมิใจ

๑. อดีตเคยเป็นพระนักเทศน์เสียงแหล่
๒. แหล่งานบุญ งานบวช งานมงคลต่าง ๆ
๓. มีจิตอาสาช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่เดือดร้อน





ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง





ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม "หมอแคน หมอลำ"

ข้อมูลทั่วไป

๑. **ชื่อ–สกุล** นายภา ทองภู **ชื่อเล่น** พ่อภา **วันเดือนปีเกิด** – ๒๔๙๑ **อายุ** ๗๔ ปี

๒. **อาชีพ** อดีตสมาชิกสภา อบต.วังแสง ปัจจุบันประกอบอาชีพ เกษตรกรทำนา

๓. **สถานภาพ** สมรสกับ นางถิน ทองภู อายุ ๗๐ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๔. **ที่อยู่** เลขที่ ๑๙ หมู่ที่ ๑๖ บ้านโคกศรีสมเด็จ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

๕. **เบอร์โทรศัพท์** ๐๘-๘๕๓๒-๙๒๘๒

ลักษณะของภูมิปัญญา

เป็นภูมิปัญญาที่ได้ศึกษาเรียนรู้จากบิดาชื่อ นายคำ ทองภู ,หมอลำคณะ บม.เลิศอุดมศิลป์

ทีมงานกองการศึกษาฯ อบต.วังแสง ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ คุณแม่ถิน ทองภู ซึ่งเป็นอดีตสาวหมอลำมีชื่อเสียงพอสมควรในสมัยนั้น คู่กับหมอแคนคู่ขวัญคือพ่อภา ทองภู จนกลายมาเป็นคู่ชีวิตในปัจจุบัน แม่ถินเล่าว่าได้เรียนร้องหมอลำทำนองกาฬสินธุ์ กับคณะหมอลำ บม.เลิศอุดมศิปลป์ บ้านโคกกลาง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ มีครูบาเซียงมี บ้านวังแสง สอนร้องสอนลำ และรับงานแสดงต่างๆ ตั้งแต่อายุ ๑๒-๑๔ ปี

แต่เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ประชาชนหันไปสนใจสิ่งบันเทิงด้านอื่น ๆ มากขึ้น ดนตรีพื้นบ้านอย่างหมอลำหมอแคนก็ค่อยๆ เลือนหายไป ประกอบกับอายุที่มากขึ้น พ่อภาและแม่ถินก็หวังเพียงแต่ว่าจะมีเยาวชนคนรุ่นใหม่สืบสานภูมิปัญญาดนตรีพื้นบ้านต่อไปและยินดีถ่ายทอดความรู้เท่าที่สามารถทำได้

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา





หมายเหตุ : ขออนุญาตเจ้าของภาพหมอลำหมอแคนในอดีต